

ZAdam

Původně v syrském jazyce sepsaná židovská Závěť Adamova pochází v nejstarších částech z 2. stol. po Kr. Byla křesťansky přepracována a mezi 2. a 5. stol. po Kr. doplněna.

ZLev

Závěť Leviho patří k Závětem dvanácti patriarchů. Starozákonní předlohou je závěť patriarchy Jákoba (Gn 49). Životní příběh jednotlivých dvanácti patriarchů se po každé stává výchozím bodem rozsáhlých napomenutí potomkům. Základ Závěti dvanácti patriarchů pochází z prvních desetiletí 2. stol. př. Kr. Po židovském přepracování následovala podoba a redakce provedené rukou křesťana na konci 1. stol. po Kr.

2. Literatura

Baumert, N., Maranatha - Gegenwart und Ankunft des Herrn, in: Geist und Leben 58 (1985), str. 445-454.

Böcher, O., Kirche in Zeit und Endzeit. Aufsätze zur Offenbarung des Johannes, Neukirchen 1983.

Giesen, H., „Das Buch mit den sieben Siegeln“. Bilder und Symbole in der Offenbarung des Johannes, in: Bibel und Kirche 39 (1984), str. 59-65.

Giesen, H., Das Römische Reich im Spiegel der Johannes-Apokalypse, in: Aufstieg und Niedergang der Römischen Welt. Díl II: Principat. část 26,3, uspoř. W. Haase, Berlin-New York 1996.

Giesen, H., Der Christ und das Gericht - Heilsaussagen in der Johannes-Apokalypse, in: Theologie der Gegenwart 30 (1987).

Giesen, H., Die Offenbarung des Johannes (Regensburger Neues Testament), Regensburg 1997.

Giesen, H., Erlösung im Horizont einer verfolgten Gemeinde. Das Verständnis von Erlösung in der Offenbarung des Johannes, in: *ders.*, Glaube und Handeln. 2. díl: Beiträge zur Exegese und Theologie des Neuen Testaments (Europäische Hochschulschriften XXIII/215), Frankfurt am Main-Bern-New York 1983.

Giesen, H., Ermutigung zur Glaubenstreue in schwerer Zeit. Zum Zweck der Johannesoffenbarung: Trierer Theologische Zeitschrift 105 (1996), str. 43-46.

Giesen, H., Heilszusage angesichts der Bedrängnis. Zu den Makarismen in der Offenbarung des Johannes, tamtéž, str. 71-79.

Giesen, H., Christusbotschaft in apokalyptischer Sprache. Zugang zur Offenbarung des Johannes, tamtéž, str. 42-53.

Giesen, H., Kirche auf dem Weg durch die Zeit. Zu Offenbarung 12,1-18, tamtéž, str. 57-69.

Giesen, H., Symbole und mythische Aussagen in der Johannesapokalypse und ihre theologische Bedeutung, in: K. Kertelge (ed.), Metaphorik und Mythos im NT (Quaestiones disputatae 126), Freiburg u.a. 1988.

Gollinger, H., Das „Große Zeichen“. Offb 12 - das zentrale Kapitel der Offenbarung des Johannes, in: *Bibel und Kirche* 39 (1984), str. 66-75.

Gollinger, H., *Die Kirche in der Bewährung. Eine Einführung in die Offenbarung des Johannes*, Aschaffenburg 1973.

Müller, U. B., *Die Offenbarung des Johannes (Ökumenischer Taschenbuch-Kommentar zum Neuen Testament 19/GTB Siebenstern 510)*, Gütersloh-Würzburg 1984.

Ritt, H., *Offenbarung des Johannes (Die Neue Echter Bibel 21)*, Würzburg 1988.

Roloff, J., *Die Offenbarung des Johannes (Zürcher Bibelkommentare NT 18)*, Zürich 1984, ²1987.

Vögtle, A., *Das Buch mit den sieben Siegeln. Die Offenbarung des Johannes in Auswahl gedeutet*, Freiburg-Basel-Wien 1981, ²1985.

Česká bibliografie

a) komentáře

Jindřich Mánek, *Sedm listů z Apokalypsy*, Ústřední církevní nakladatelství, Praha 1957.

Konstantin Miklik, *Zjevení svatého Jana*, Marie Rosa Junová, Tasov 1947.

Jiří Otter, *Dopisy andělům - Odměny vítězům*, vydal ThDr. Jiří Otter v evangelickém nakladatelství Kalich, Praha 1993.

Richard Scheuch, *Průvodce Apokalypsou*, Česká katolická charita, Praha 1989.

Jindřich Slabý, *Výklad vybraných míst Janova Zjevení*, vydal poradní odbor laiků při synodní radě Českobratrské církve evangelické v Evangelickém nakladatelství, bez vnočení a místa vydání.

b) ostatní literatura

Hans Urs von Balthasar, *Síla křesťanské naděje*, Velehrad, Olomouc 1995.

Raymond E. Brown, *Ježíš v pohledu Nového zákona (Úvod do christologie)*, Vyšehrad, Praha 1998.

Josef Dolista, *Perspektivy naděje (Teologická výpověď o naději ve vzkříšení)*, Cesta, Brno 1997.

Josef Moskala, *Kniha Daniel a makabejská teze*, vlastním nákladem, Praha 1996.

Petr Pokorný - Josef Veselý, *Perspektiva víry (Úvod do eschatologie)*, Kalich, Praha 1991.

Josef Ratzinger, *Eschatologie - smrt a věčný život*, Barrister Principal, Brno 1996.

Zdeněk Soušek, *Zvěst o konečné Boží vládě (Význam apokalyptiky)*, Evangelická církev metodistická, Praha 1991.